

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 130 โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งหรือผู้รักษาราชการแทน จำนวน 130 คน
 - 1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยหรือหัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ

ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ จำนวน 520 คน

1.3 ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ทั้ง 130 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า โดยมีขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 แบ่งประชากรออกเป็นจังหวัด ได้ 7 จังหวัด คือ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ชัยนาท สิงห์บุรี และอุทัยธานี สุ่มเลือกจังหวัดโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 (เศษของจังหวัดให้คิดเป็น 1 จังหวัด) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้จังหวัดที่เป็นตัวแทน 4 จังหวัด คือ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา และชัยนาท

2.2 ในแต่ละจังหวัด สุ่มเลือกโรงเรียนจังหวัดละ 4 โรงเรียน ตามขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 16 โรงเรียน (ดูภาคผนวกหน้า 237)

2.3 ในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

2.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 16 คน

2.3.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมจำนวน

64 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 80 คน

2.4 ในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า ดังนี้

2.4.1 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 16 คน

2.4.2 คิษย์เก่า โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 16 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนและคิษย์เก่า จำนวนทั้งสิ้น

32 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 112 คน

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจําแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (โรง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)				รวม (คน)
		ผู้บริหาร	ผู้ช่วยฯ	ผู้ปกครอง	คิษย์เก่า	
เล็ก	4	4	16	4	4	28
กลาง	4	4	16	4	4	28
ใหญ่	4	4	16	4	4	28
ใหญ่พิเศษ	4	4	16	4	4	28
รวม	16	16	64	16	16	112

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์

ที่ใช้สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนผู้ปกครองและศิษย์เก่า ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และปลายเปิด(open-ended)

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และปลายเปิด(open-ended)

สำหรับการใช้แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะให้สัมภาษณ์ครบทุกตอน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะให้สัมภาษณ์ในตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ครอบคลุม ตอนที่ 2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะให้สัมภาษณ์เฉพาะงานที่ตนเองรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนเท่านั้น

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ปกครองและศิษย์เก่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และปลายเปิด (open-ended)

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแนวทางการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน เอกสารที่ศึกษา คือแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา 2538 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งได้สรุปงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 6 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ และงานโรงเรียนกับชุมชน โดยยึดรายละเอียดของงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนกรมสามัญศึกษา พ.ศ.2532 ตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ และประเภทของทรัพยากร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคม ตามแนวของกรมวิชาการ
2. สร้างแบบสำรวจข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด โดยแต่ละชุดยึดขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนกรมสามัญศึกษา และประเภทของทรัพยากรตามแนวของกรมวิชาการ
4. สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการ
5. นำแบบสำรวจข้อมูล แบบสัมภาษณ์และแบบวิเคราะห์เอกสาร เสนอเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วได้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา
6. นำความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิไปประกอบการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อขอให้อธิบดีกรมสามัญศึกษาขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นัดหมายวันสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามกำหนดนัดหมายด้วยตนเองทั้งหมด

4. ช่วงเวลาที่ไปสัมภาษณ์ คือ เดือนกุมภาพันธ์ 2539 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้ครบทุกคน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 15 คน จากจำนวนทั้งหมด 16 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ศิษย์เก่าจำนวน 15 คน จากจำนวนทั้งหมด 16 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75

รวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 110 คน จากจำนวนทั้งหมด 112 คน คิดเป็นร้อยละ 98.21

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสำรวจ ใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

3. ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ของรายการทั้งหมด}} \times 100$$